

KAUSIKONSERTTI

Diktaattorin muotokuva

OULU
SINFONIA

Torstai 9.11.2023 klo 19.00
Madetojan sali

Rumon Gamba kapellimestari
Anton Gerzenberg piano
Oulu Sinfonia

Käsiohjelma 3 €

Ohjelma

Rumon Gamba kapellimestari
Anton Gerzenberg piano
Oulu Sinfonia

Sergei Prokofjev (1891–1953):
Pianokonsertto nro 3 C-duuri op. 26 (1921)

I Andante. Allegro
II Tema con variazioni
II Allegro, ma non troppo

Dmitri Šostakovitš (1906–1975):
Sinfonia nro 10 e-molli op. 93 (1946–1953)

I Moderato
II Allegro
III Allegretto – Largo – Più mosso
IV Andante – Allegro – L'istesso tempo

Kesto noin 2 h (sis. väliajan)

Varaslähtö klo 18.30 Ravintola Preludissa.
Haastattelija Kimmo Pihlajamaa.

Sergei Prokofjev lähti kotimaastaan Ukrainasta maailmalle pianistina, ja saikin suuren menestyksen virtuoosina, jonka poikkeuksellisen nopea ja sähkötekninen ihastutti yleisöä Atlantin molemmilla puolilla. Prokofjevillä oli kuitenkin pianistiurallaan kaksi ongelmaa: hän halusi olla ennen kaikkea säveltäjä ja hänellä oli ulkomailla konserttotoimintaan jatkuvasti ikävä kotimaahansa.

1930-luvulla Prokofjev muutti Neuvostoliitoksi muuttuneeseen maahan ja asettui Moskovaan. Yksi houkutin länsimaita ällistytäneeseen ratkaisuun oli mahdollisuus säveltää koko illan baletteja Pietarin ja Moskovan korkeatasoisille balettiryhmille. Sittemmin Prokofjev joutui toki alistumaan **Stalinin** taidekäsityksiin tehtäillen elokuvamusiikkia ja lastenmusiikkia, tosin tehtävän laveasti ymmärtäen niin, että näitä Neuvostoliiton radion lastenmusiikkiohjelmien tilauksia ovat mm. orkesterisatu *Pekka ja susi* ja täysin abstrakti seitsemäs sinfonia.

Viisi pianokonserttoaan Prokofjev sävelsi itselleen, ja hän esiintyi niiden solistina laajasti. Kolmas on konsertoista suosituin, niin yleisön kuin

pianistien keskuudessa, eikä syyttä. Se on kaikin puolin riemastuttavaa musiikkia, rytmisesti vaihteleva, kauniita ja vauhdikkaita melodioita pursuava, sointiväreiltään maaginen ja yleisilmeeltään taiturillinen. Virtuosiisuus ei koske vain solistia, vaan Prokofjev panee myös orkesterin osallistumaan tiiviisti solistin musiikilliseen maailmaan.

Konsertto perustuu osin Prokofjevin luonnoksiin vuodelta 1913, jolloin hän suunnitteli muunnelmateosta pianolle ja orkesterille. Asia unohtui, kunnes luonnokset tulivat matkalaukun pohjalta vastaan, kun Prokofjev vietti kesää 1921 Ranskan Bretagnessa valmistautuen seuraavaan konserttikäuteen, jonka yksi kohokohta olisi uuden konserton ensiesitys Chicagon sinfoniaorkesterin solistina. Muunnelmaluonnokset päättyivät konserton toiseen osaan, jota ei voi kutsua perinteisen konserton hitaaksi osaksi, siinä määrin vauhdikkaita ovat Prokofjevin muunnelmat alussa huilun ja jousien esittävästä haikeasta gavotista. Muunnelmia on viisi, minkä jälkeen kuullaan kooda ja sen jälkeen vielä duuriin päättyvä pianon viimeinen sana.

Kirjoitin sen välittömästi Stalinin kuoltua mutta kukaan ei arvannut, mistä teoksessa on kyse. Se kertoo Stalinista ja vuosista, jolloin hän hallitsi maata.

Dmitri Šostakovitš

Konsertossa on yhtä antoisaa seurata yksittäisten orkesterisoittimien soloja kuin solistin huimapäistä virtuoosisuutta hankaline juoksutuksineen, peräkkäisine oktaaveineen kädet päällekkäin ja glissandoineen, joista salin vasemmalla puolella istuvat voivat nauttia myös visuaalisesti. Ensimmäinen osa alkaa klarinetti-soololla, toisessa alku on huilusoolo ja kolmannen aloittaa fagottisoolo – nämä vain yksittäisinä esimerkkeinä lukuisista erityistehtävistä orkesterissa. Ensimmäisessä osassa piano ja orkesteri käyvät intensiivistä keskustelua samoilla aiheilla, kun taas kolmatta osaa Prokofjev kuvasi orkesterin ja solistin väittelyksi.

Kuten tunnettua, Prokofjev ja Stalin kuolivat samana päivänä, 5.3.1953, ja siksi säveltäjän kuolema uutisoitiin käytännössä vain länsimaissa. Samoihin aikoihin **Dmitri Šostakovitš** sävelsi kymmenettä sinfoniaansa, joka kuultiin ensimmäisen kerran saman vuoden joulukuussa Leningradin filharmonikkojen konsertissa.

Jonkin verran kyseenalaistetuissa muistelmissaan, jotka **Solomon Volkov** kirjoitti ja joiden käsikirjoitus salakuljetettiin länteen, säveltäjä toteaa tästä sinfoniasta: ”Kirjoitin sen välittömästi Stalinin kuoltua mutta kukaan ei arvannut, mistä teoksessa on kyse. Se kertoo Stalinista ja vuosista, jolloin hän hallitsi maata. Sinfonian scherzo on musiikillinen muotokuva Stalinista. Tietenkin teoksessa on paljon muutakin, mutta tämä on sen pohjavire.”

Sinfonian ensimmäinen osa on sen laajin ja säveltäjälle tyypillisesti sekä synkkä että arvoituksellinen. Sen pääteema on napattu Šostakovitšin laulusta bassolle ja pianolle **Puškinin** tekstiin ”Mikä on nimeni?” Jokainen voi itse päättää, onko tämä viittaus sinfonian sisältöön, jolloin kysymys voisi osoittaa yhtä hyvin Staliniin kuin Šostakovitšiin. Useimmiten Šostakovitšin musiikissa on enemmän kyse hänestä itsestään kuin politiikasta. Sen paljastaa myös Volkovin muistelmia seurannut myöhempi asiain selvittely.

Viimeistään kolmannessa osassa huomio kääntyy säveltäjän persoonaan. Yösoitoksi säveltäjän kutsuma osa perustuu kahdelle piiloviestille, jotka muodostuvat sävelten nimistä: D-Es-C-H (viitaten Dmitri Schostakovitshin nimikirjaimiin litteroituna saksalaisittain) ja E-La-Mi-Re-A (jossa ranskalaiset nimet La, Mi ja Re ovat sävelet A, E ja D ja joista voi hahmottaa nimen Elmira). Jälkimmäisen aiheen soittaa yksinäinen käyrätorvi useita kertoja.

Elmira Nazirova (1928–2014) oli azerbaidžanilainen pianisti ja säveltäjä, joka opiskeli Moskovassa 1940-luvun lopulla mutta muutti valmistuttuaan takaisin Bakuun toimiakseen kaupungin konservatoriossa sävellyksen professorina. Ennen kuin muutti 1994 Israeliin, Nazirova paljasti tarinansa Šostakovitšista, ja sen jälkeen tulkinta kymmenennestä sinfoniasta sai uusia sävyjä.

Šostakovitš kävi Bakussa vuonna 1951 kahdesti ja rakastui 22 vuotta nuorempaan entiseen oppilaaseensa,

joka ei päästänyt suhdetta ”älyllistä intimiteettiä” pitemmälle. Säveltäjä kirjoitti Nazirovalle kirjeitä, kiivaimmin juuri sinfoniaa työstäessään kesäkuulta lokakuulle 1953. Näissä hän myös kertoi säveltäneensä Nazirovan etunimen sinfoniaansa ja kutsui tämän teoksen ensiesitykseen, jossa Nazirovan mukaan tuijotti häntä tauotta. Viimeinen kirje on keväältä 1956, ja siinä Šostakovitš kertoi menevänsä naimisiin Margarita Kainovan kanssa, koska oli vihdoinkin päässyt leskeksi.

D-Es-C-H -motiivi on keskeinen myös sinfonian päättävässä osassa. Se toistuu usein ja erottuu selvästi, kunnes osan lopulla muuntuu valoisampaan muotoon (D-E-C-H). Sinfonia päättyy räiskyvästi useiden soittimien yhtäaikaiseen oktaaviryntäykseen E:ltä E:lle. ♡

Rumon Gamba kapellimestari

Oulu Sinfonian ylikapellimestari **Rumon Gamba** on toiminut ruotsalaisen Norlannin oopperan, Tanskan Aalborgin sinfoniaorkesterin ja Islannin sinfoniaorkesterin ylikapellimestarina. Oulu Sinfonian kapellimestarina hän on vieraillut jo useamman kerran ennen viime vuoden alussa käynnistynyttä ylikapellimestarikauttaan. Musiikkiopintonsa Gamba aloitti Durhamin yliopistossa Koillis-Englannissa ja jatkoi kapellimestariopintoihin Lontoon kuninkaalliseen musiikkiakatemiaan. Kapellimestariura käynnistyi vuonna 1998 BBC:n filharmonisessa orkesterissa aluksi assistenttina ja sittemmin kapellimestarikumppanina aina vuoteen 2002. Gamba vierailee säännöllisesti BBC:n orkestereiden kapellimestarina, ja on siten myös Proms-festivaalin vakiovierailija. ♥

Anton Gerzenberg © Andrej Giflic

Anton Gerzenberg piano

Voitettuaan Concours Géza Anda -pianokilpailun Zürichissä vuonna 2021 on **Anton Gerzenberg** vakiinnuttanut asemansa musiikkimaailmassa virtuoottisilla mutta herkillä klassisen sekä nykymusiikin tulkinnoilla.

Kaudella 2023–2024 hän tekee ensimmäiset soolovierailunsa Heidelberger Frühling ja Musikverein Vienna -festivaaleilla sekä Soulin kulttuurikeskuksessa. Hän soittaa konsertteja yhdessä **Martha Argerichin, Lylia Zilbersteinin** ja veljensä **Daniel Gerzenbergin** kanssa.

Great Talent -ohjelman myötä alkanut yhteistyö Wienin Konzerthausin kanssa jatkuu tällä kaudella useissa eri muodoissa. Gerzenberg on aikaisemmin esiintynyt Zürichin Tonhallengissa, Hampurin Elbphilharmonia-nessa, Berliinin konserttitalossa, Victoria Concert Hallissa Singaporessa, Taiwanin Kansallisessa konserttitalossa, Ruhrin pianofestivaalilla sekä Rheingau'n musiikkifestivaaleilla ja Schleswig-Holsteinin musiikkijuhlilla. Orkesteriyhteistyötä Gerzenberg on tehnyt Wienin sinfonikkojen ja Tonhalle-Orchestrer Zürichin kanssa, liideri-kapellimestari -projekteja puolestaan Luzernin sinfoniaorkesterin ja Orchestre de chambre de Parisin kanssa.

Anton Gerzenberg opiskeli **Julija Botchkovskaian, Jan Jiracek von Arnimin** ja **Pierre-Laurent Aimardin** johdolla. Tärkeitä mentoreita ovat olleet **Robert Levin, Alfred Brendel** ja **Bella Davidovich**. ♡

Oulu Sinfonia on maamme pohjoisin sinfoniaorkesteri. Konsertoimme viikoittain Oulun Musiikkikeskuksen Madetojan salissa. Orkesteri aloitti toimintansa vuonna 1937, sai oikeuden käyttää kaupunginorkesterin nimeä vuonna 1954 ja kunnallistettiin vuonna 1961. Nykyinen nimi otettiin käyttöön vuonna 2005.

Kausikonsertit ovat orkesterin vahva perusta. Ohjelmiston täydentävät erilaiset konserttisisällöt kuten oopperat ja näyttämöproduktiot, elokuvakonsertit, etno- ja jazzmusiikki ja muut rytmimusiikin konsertit. Lapsille ja nuorille on säännöllistä tarjontaa. Viime vuosina syyskausi on alkanut jalkautumiskonserteilla palvelutaloihin ja kouluihin koko Oulun alueella.

Orkesterin levytyksiin lukeutuvat mm. **Leevi Madetojan** koko orkesterituotanto ja *Okon Fuoko* -balettipantomiihin levytys **Arvo Volmerin** johtamana. Nimikko-säveltäjänä vuosina 1997–2009 olleen **Olli Kortekankaan** ooppera *Messenius ja Lucia* sai ensi-iltansa syksyllä 2005, ja samalla ooppera levytettiin Volmerin johdolla. Vuonna 2009 ilmestyi **Mozartin** aarioita ja alkusoittoja sisältävä levy, jonka kapellimestarina on **Dmitri Slobodeniouk** ja solistina **Helena Juntunen**. Keväällä 2013 ilmestyi **Kimmo Hakolan** ja **Toshio Hosokawan** kitara-konsertot sisältävä levy, solistina **Timo**

Korhonen ja kapellimestarina **Santtu-Matias Rouvali**. Lokakuussa 2016 Ondine julkaisi **Klamin** ja **Englundin** viulukonserttojen levytyksen, jonka Oulu Sinfonia teki viulutaiteilija **Benjamin Schmidin** kanssa **Johannes Gustavssonin** johdolla. Syyskuussa 2021 ilmestyi *Kaiken maailman kehtolauluja* -levy, joka sisältää **Ismo Alangon** tuotantoa, levytyksen johti **Jaakko Kuusisto**, ja marraskuussa 2021 *Sininen Pallo* -lastenlevy, jossa mukana ovat **Tuomo Rannankari** sekä Teuvo Pakkanen musiikkiluokat ja kapellimestarina **Jaakko Jauhiainen**. Elokuussa 2022 orkesterilta kuultavaksi saatiin ruotsalaisen sinfonikon **Ludvig Normanin** musiikkia sisältävä levy, jolla kapellimestarina toimi Johannes Gustavsson. Tuorein levy, **Rumon Gamban** johdolla levytetty suomalaisia alkusoittoja sisältävä *Overtures From Finland* on elokuulta 2023.

Orkesterin kapellimestareita ja kehittäjiä ovat viime vuosikymmeninä olleet **Urpo Pesonen, Paavo Rautio, Onni Kelo, Rauno Rännäli, Ari Angervo, Peeter Lilje, Arvo Volmer, Dmitri Slobodeniouk** ja **Anna-Maria Helsing**. Päävierailijoina ovat toimineet **John Storgårds, Susanna Mälkki** ja **Jaakko Kuusisto**. Syksyllä 2013 ylikapellimestarikautensa aloittaneen Johannes Gustavssonin kausi päättyi kevääseen 2021. Tammikuussa 2022 orkesterin ylikapellimestarina aloitti Rumon Gamba. ♥

ORKESTERIN KANNATUSYHDISTYS PULSSI RY

Orkesterin Pulssi ry (perustettu vuonna 1994) tukee Oulu Sinfonian muusikoita vapaa-ajan toiminnassa ja monissa orkesterin työhön liittyvissä asioissa, järjestää jäsenille musiikki- ja kulttuuri-matkoja sekä tukee kamarikonsertteja. Yhdistyksen varat kertyvät jäsenmaksuista ja tuotemyynnistä.

Liity Pulssin jäseneksi! Lisätietoa ja liittymislinkki www.orkesterinpulssi.fi. Pulssin löydät myös Facebookista, facebook.com/orkesterinpulssi.

OULU SINFONIAN MUUSIKOT

I VIULU

Mikko Sorri,
I konserttimestartari
Lasse Joamets, äj *
Romuald Gwardak
Heidi Ilmolahti
Johanna Korhonen
Tiina Kortelainen
Oksana Kumpulainen
Taru Loppela *
Nadya Pugacheva
Ismo Sirén
Anna Szilagyi *

II VIULU

Maija Wesslund, äj
Panagiotis Nikolakis, välj
Dhyani Gylling
Laura Kangas
Anna-Briitta Karjalainen
Sari Karppinen
Aino Liikanen *
Sari Suihkonen
Anita Virkkala

ALTOVIULU

Johanna Tuikka, äj
Susanna Nietula, välj
Anniina Matinlassi
Helinä Nissi
Philip Runsteen *
Anna-Maija Rousselle
Emiliano Travasino

SELLO

Arto Alikoski, soolosoellisti
Greta Ernesaks, äj
Anna Liukkonen, välj *
Sofie Spanget-Takkula *
Heikki Takkula *
Janne Varis

KONTRABASSO

Antoine Greuzard, äj
Anne Seppänen, välj
Fanni Hoppari
Terhi Lassila

HUILU

Albert Stupak, äj
Emma Tessier, välj
Carlotta Petri

OBOE

Matti Kettunen, äj
Paula Nurila, välj
Antti Turtiainen

KLARINETTI

Michał Konopiński, äj
Sawako Ushimado, välj *
Kenneth Sjöwall

FAGOTTI

Eri Ikeda, äj
Ann-Louise Wägar, välj
Lorenzo Leone

KÄYRÄTORVI

Lauri Vasala, äj
Matias Nässi, välj
Otto Kenetti *
Jukka Yletyinen

TRUMPETTI

Thomas Petit, äj
Jukka-Pekka Peltoniemi, välj
Katja Lasser *

PASUUNA

Jiahui Qiu, äj *
Jukka Myllys, välj
Wen Hong Low

TUUBA

Fabian Körner, äj *

PATARUMMUT

Petri Hänninen, äj

LYÖMÄSOITTIMET

I-Han Fu, äj *
Nathan Archer *
Sho Kubota *

äj = äänenjohtaja välj = varaäänentohtaja * = tilapäinen kiinnitys

KAUSIKONSERTTI

Riemua ruoskan alla

Torstai 16.11. klo 19.00
Madetojan sali

**Mikael Loponen, Adomas Morkunas,
Elisar Riddelin, Kristian Sallinen,
Kasmir Uusitupa** kapellimestari
Sakari Oramo professori
Janette Leván huilu
Oulu Sinfonia

Jean Sibelius: En saga op. 9
Carl Nielsen: Huilukonsertto CNW 42
Dmitri Šostakovitš: Sinfonia nro 5 d-molli op. 47

TAIDE-
YLIOPISTO
X OULUN AKADEMIA

Liput 29/24/16 €
ticketmaster®

KAUSIKONSERTTI

Ilon ja surun säveliä

Torstai 23.11. klo 19.00
Madetojan sali

I-Han Fu kapellimestari
Wen Hong Low bassopasuuna
Oulu Sinfonia

Jennifer Higdon: Blue Cathedral
Christopher Brubeck: Konsertto bassopasuunalle ja orkesterille
Charles Ives: The Unanswered Question
Leonard Bernstein: Symphonic Dances from West Side Story

Liput 29/24/16 €
ticketmaster®

Tribute to Burt Bacharach

VIERAILUKONSERTTI
Ke 29.11. klo 18.00
Raahesali

PÄIVÄKONSERTTI
To 30.11. klo 10.00
Madetojan sali

ERIKOISKONSERTTI
To 30.11. klo 19.00
Madetojan sali

Teemu Takanen kapellimestari
Nina Mya
Tuomo Prättälä
UMO Helsinki Jazz Orchestra
Oulu Sinfonia

Liput erikoiskonsertti 35/29/19 €
Liput päiväkonsertti 20/20/10 €,
koululaisryhmät 8 €/oppilas,
0 €/opettaja ryhmän mukana

oulusinfonia.fi

UMO
HELSINKI
JAZZ ORCHESTRA

BRAHE CLASSICA

ticketmaster®

OULU SINFONIA

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3,
PL 4, 90015 OULUN KAUPUNKI

oulusinfonia.fi

Lippujen myynti:

MADETOJAN SALIN LIPPUKAUPPA

Oulun Musiikkikeskus
Leevi Madetojan katu 1–3, Oulu
Puh. 050 594 9704
Avoinna Oulu Sinfonian konserttipäivisin
klo 11–19.30.

TICKETMASTER

Puhelinpalvelu: 0600 10 800
(1,98 €/min. + pvm).
Avoinna arkisin klo 8–17.

Verkkokauppa: www.ticketmaster.fi
(ei kausikortit eikä minisarjat):
*Ticketmasterilla on ympäri Suomen
yli 80 lippukauppaa, joista voit ostaa
lippuja sekä noutaa varauksesi.*